

לקבלת המערכים בדואר אלקטרוני ללא תשלום, הרשמו באתר: actualia.shiuracher.org

מערכי האקטואליה מופצים ללא תשלום על ידי עמותת "שיעור אחר", הפועלת להעצמת תלמידים ולקידום מעורבות של הציבור הישראלי במערכת החינוך. מטרת התכנית להקנות ידע ולעודד את החשיבה הביקורתית דרך דיון בנושאים החדשותיים העומדים מדי שבוע על סדר היום הציבורי וחשיפה למקורות יהודיים. השיעורים מיועדים להוראת תלמידי חט"ב ותיכון.

כל מערכי השיעור ניתנים להורדה באתר actualia.shiuracher.org. הורדת המערכים מחייבת הרשמה חד-פעמית באתר. לפעילות נוספת של העמותה – העברת קורסי העשרה על-ידי מתנדבים – בקרו באתר www.shiuracher.org אין להפיץ את מערכי השיעור לשום גורם תמורת תשלום.

שיעור אחר: גוונים באקטואליה

אין עשן בלי אש: על מושג האחריות

16.12.2010

העשן עוד לא הספיק לדעוך מעל מקומות מסוימים בכרמל והאש בשדה הקוצים הפוליטית ובתקשורת בוערת עד לב השמיים. מי אחראי, מי אשם, מי לא טרח ליישם המלצות וכיצד המזחות גרמו למותם המזעזע של 43 אנשים. זאת במקביל להתגייסות מרהיבה ומחממת את הלב של אזרחי ישראל לטובת נפגעי השריפה. פורומים, אתרים וקבוצות פייסבוק התמלאו במאות הצעות לאירוח, לציוד, לתרומות ולעזרה ככל הנדרש לכוחות ההצלה ולמי שפונה ונפגע בשריפה. תוך ימים בודדים חניכי פנימיית ימין אורד זכו לקבל תמיכה ועידוד מאזרחים אכפתיים, עד שהוציאו בקשה לעצור את שטף התרומות ולעזור בשיקום הפנימייה עצמה. אין מילים לתאר את מראות ההר השחור, את תמונת שרידי האוטובוס ואת החורבן וההרס בבית אורן, עין חוד וימין אורד. אין מילים גם לתאר את גודל האסון שנפל על משפחות הנספים. אף אחד לא יכול להישאר אדיש למימדי האסון הלאומי (ויש האומרים בין-לאומי), אולם דווקא כאן חשוב לעצור לרגע ולחשוב כיצד זה קשור אלי? לכאורה, דווקא אוזלת היד של כל כוחות הביטחון אל מול איתני הטבע מותירה בנו תחושה של "אני ואפסי עוד". אך טבעי שנחפש דרכים בהם אנו יכולים לתרום ולעזור – בתרומות, בהתנדבות, באירוח ועד לשתילות ושיקום ההר. אולם בפועל, נדרשת כאן עבודה מסוג אחר – עבודה מתמשכת, יסודית, עם ראייה ארוכת טווח. ההתגייסות האדירה וטוב הלב מוצאים עצמם קצת ללא יכולת לתרום ולהושיט יד. זו ההזדמנות לבוא ולהפנות את תשומת הלב לדברים הקטנים, אך כל-כך חשובים: האחריות היום-יומית, המתמשכת והרציפה שאנו צריכים לקחת על חינו, על החברה שלנו ועל הסביבה שלנו. לא הפעולות ההרואיות בשעת משבר, אלא דווקא "אור קטנות" שמרטין בובר מזכיר בכתביו. האחריות האישית, המודעות שלנו למתרחש מסביבנו, הדאגה והאכפתיות למה שקורה בימי רגיעה ושלו. איך שומרים על היערות? במה אני צריך להיזהר? כיצד אני יכול לדאוג שכוחות הביטחון יהיו ערוכים לקריאת העזרה הבאה? כיצד גם אני יכול להבין מה קורה במדינה שלי, מהם סדרי העדיפויות וכיצד הדברים עובדים? השיעור שלפניכם מנסה לבחון את מושג האחריות, תוך בחינה של מכלול המרכיבים שהובילו לאסון הגדול של שריפת הכרמל. לא כל העובדות עוד ידועות, אולם נראה שהכול החל מבילוי של קבוצת נערים ונרגילה תמימה, שגחל אחד בודד הצית את השריפה. מכאן ועד לאסון בקנה מידה בינ"ל עוד רבה הדרך וגורמים רבים אחראים לכך. חשוב שכל אחד יבין לאן מעשים יכולים להוביל ומדוע עלינו לנהוג באחריות גם כאשר לא מפקחים עלינו. יותר מכך, חשוב להבין שגם כאשר מתרחשות תקלות חובה עלינו לדווח עליהן, אחרת עלול להיווצר אסון גדול עוד יותר.

מטרות

1. הזדמנות לעיבוד ובחינה כוללת של אסון הכרמל.
2. הבנת מושג האחריות ורשלנות.
3. הבנה שגם לי יש אחריות על מצב המוכנות וההיערכות של החברה מסביבי.

הכנה

1. כרטיסיות מקרה (מצ"ב).
2. קטעי מקורות (מצ"ב).
3. קטעי עיתונות (מצ"ב).

מהלך השיעור

- פתיחה:** הסבירו שבעקבות האסון בשריפת הכרמל, חשוב לדבר על מה שהתרחש במהלך הימים הללו שהשריפות השתוללו על הכרמל. גודל האסון קשה לתיאור במילים – 43 משפחות שאבדו את יקיריהן, עשרות משפחות שנותרו ללא בית, הרס אדיר של הטבע ושל תשתיות. נשרפו 5 מליון עצים בשטח דומה ל-7120 מגרשי כדורגל. הכול התחיל למעשה באירוע קטן מאוד. בואו נראה איך אסון ענק מתחיל לפעמים מדברים קטנים, ונסה להבין יחדיו של מי האחריות בכל שלב.
- סיפור מקרה:** ספרו לתלמידים את סיפור המקרה הבא: ילדי כיתה ח' החליטו שהם רוצים לחגוג את סיום שנת הלימודים בקומזיץ ליד היער מעבר לכביש. הם אספו כל השבוע עצים וארגנו לעצמם את כל הציוד למסיבה מגניבה. בערב המסיבה הגיע הצוות המארגן, סידר את המדורה והכין מקומות ישיבה מסביב. כל החבר'ה הגיעו והדליקו את המדורה, ואז...
חלקו את הכיתה לארבע קבוצות ותנו לכל קבוצה סיום אחר לסיפור (מצ"ב בנספח). לנוחיותכם רכזנו את עיקרי הכרטיסיות:
א. אחד מגזעי העץ במדורה התפוצץ והגיצים הדליקו את השיחים מסביב.
ב. המדורה דעכה וכולם התפזרו. לפתע החלה רוח חזקה שהציתה מחדש את האש.
ג. כמה חבר'ה עישנו בצד נרגילה והגחל הצית שריפה גדולה.
ד. המדורה הייתה כל כך גדולה והציתה את אחד העצים מעל.
- כל קבוצה מתבקשת לקבוע מי אחראי לשריפה. שימו לב שהשאלה אינה רק על פריצת השריפה, אלא באופן רחב יותר – גם על העובדה שהשרפה מתפשטת והופכת לדליקה.
- דיון משותף:** לאחר הדיון הקבוצתי, בקשו מכל קבוצה לתאר את סיפור המקרה כפי שהבינה אותו ולקבוע מי אחראי לשריפה. במהלך הדיון רשמו על הלוח את כל הדרכים האפשריות שהילדים יכלו לנקוט כדי למנוע את השריפה (בחירת מקום מסודר למדורה, נישוח העשבים, לוודא שאין עצים ממעל, לדאוג למים לכיבוי אש או ציוד לכיבוי שריפות, דיווח לשירותי הצלה ועוד).
שוחחו על היתרונות והחסרונות של הפתרונות השונים. למשל – הקושי הרב בהשגת ציוד כיבוי אש, אי אפשר לשלוט במעשים של כולם, לדאוג למבוגר אחראי שעלול להפריע למסיבה וכד'.
- אחריות:** רוב הפתרונות שהצעתם קשורים לחשיבה קדימה על התוצאות האפשריות של המעשים שלנו. אם אני מחפש מקום מסודר למדורה סימן שאני מודע לאפשרות של פריצת שריפה ואני רוצה להימנע מכך. מדוע חשוב לחשוב קדימה על תוצאות מעשיי? כל אחד מאיתנו רוצה לחיות בסביבה בטוחה. חשוב לנו שאנשים מסביבנו יחשבו גם עלי ועל אחראים כשהם פועלים ויחשבו מה עלול לקרות כתוצאה ממעשיהם. אנו רוצים לקבוע סף התנהגות זהירה שכולם צריכים לעמוד בו. זו האחריות. להיות אחראי משמעו לחשוב מה יכול לקרות כתוצאה מהמעשה ולנסות למנוע תוצאות מזיקות. ניתן לכתוב על הלוח את המונח "**אחריות**": מחשבה קדימה, מניעת פגיעות.
- הקושי לקחת אחריות:** בכל המקרים שקראנו על המדורה, הילדים היו אחראים לדאוג מראש שלא תפרוץ שריפה – לחשוב קדימה ולמנוע פגיעה בסביבה שלהם. כלומר, מכיוון שלא עשו זאת הם אחראים לתוצאות מעשיהם – הם אחראים לשריפה. עכשיו השאלה האם יש גבול לאחריות?
שאלו את התלמידים: מדוע לדעתכם כל החבר'ה בסיפור ברחו ולא ניסו לעצור את השריפה או להזעיק עזרה?
- תשובות אפשריות יכולות לכלול פחד, חשש מעונש, תחושת אשמה, חוסר אונים (אנחנו לא מסוגלים לכבות לבד), הישרדות והגנה עצמית ועוד'.

6. **הסבר:** חשוב לתת מקום לתשובות השונות, אולם חשוב לא פחות להבהיר את החשיבות של לקיחת אחריות גם לאחר שכבר אירעה תקלה. תארו מה קרה במקרה של שני הנערים שעישנו נרגילה ביערות הכרמל ואחד הגחלים נפל וכך החלה השריפה. לפי הטענות (אנו לא יודעים בוודאות שאכן זה מה שקרה) השניים נבהלו, ברחו ולא דיווחו על השריפה שפרצה.

למנחה: ניתן לקרוא יחד עם התלמידים את הכתבה על פסיקת ביהמ"ש לשחרר את שני הנערים שנחשדים בתחילת השריפה בכרמל (מצ"ב בנספח). חשוב להדגיש שמדובר בחשדות בלבד, שכרגע לא הוכחו ולא נבדקו בבית המשפט. על כן צריכים להיות זהירים מלחרוץ דעה ודין לגבי הנערים המעורבים, אולם בהחלט ניתן לדבר על המשמעות של מעשים דומים.

7. **שאלו את התלמידים:** מי חושב ששני הנערים הללו אחראים על השריפה הגדולה ותוצאותיה הנוראות? מדוע? אפשרו לדעות השונות לקבל מקום בדיון. הבחינו בין הדעות השונות שמתבססות על הנחות יסוד או מידע חסר – כוונה להצית בכוונה, היעדר אמצעי זהירות, הסתרה מכוונת של השריפה, כוונה לפגוע בנפש וברכוש וכד'. על כך בדיוק דיבר שופט בית המשפט המחוזי בחיפה.

8. **דיון לאור המקורות:** מכיוון שאש היא דבר שכיח, גם במקורות ישראל יש דיון נרחב מי אחראי במקרה של פריצת שריפה. האחריות מחייבת פיצוי לכל נזק ישיר, נזק עקיף וגם על נזק בנפש. האחריות מחייבת פיצוי למי שנפגע. אולם יש מקרים בהם מדליק השריפה פטור מאחריות וממתן פיצוי.

במקורות האחריות על שריפה שפורצת היא בראש ובראשונה על מי שהדליק את האש (מצ"ב בנספח עם ביאור מילים):
 כִּי תֵצֵא אֵשׁ וּמִצָּאָה קִצִּים וְנִאֶכַל גְּדִישׁ אוּ הַקֶּמֶה אוּ הַשָּׂדֶה שְׁלֵם יִשְׁלַם הַמִּבְעֵר אֶת הַבְּעֵרָה (שמות כב ה)

לפי הפסוק האחריות היא חד-משמעית. מי שגרם לשריפה אחראי לשריפה ולכל תוצאותיה והוא צריך לשלם. אולם יש מקרים מורכבים יותר שצריך לבדוק כל מקרה לגופו. עברו יחדיו על הלכה י"ז בהלכות נזקי ממון של הרמב"ם. בכל שלב רשמו על הלוח את המקרה ובקשו מהתלמידים לחוות את דעתם – מי חייב (אחראי)? לאחר דיון קצר רשמו את קביעתו של הרמב"ם. הדגישו את ההקשר לשריפה בכרמל.

אחד הביא את האור (האש), ואחד הביא את העצים ← המביא את העצים חייב.

אחד הביא את העצים (האש), ואחד הביא את האור ← המביא את האור חייב.

בא אחר וליבה ← המלבה חייב.

ליבתו רוח שאינה מצויה תמיד ← הרי כולן פטורין.

ליבה, וליבתו הרוח ← חייב: שהרי הוא גרם.

למנחה: הרמב"ם מביא את הפסיקה הסופית, ללא הדיון שהוביל לקביעות אלו. חשוב להבהיר שבתלמוד אנו מוצאים ויכוח על מקרים שונים ועל כן בהחלט יתכן ששיקולים שהעלו התלמידים הם רלוונטיים, אך בשורה התחתונה זו הפסיקה.

9. **דיון לאור מידע נוסף:** לאחר שהתלמידים הבינו את המקרים השונים, חלקו למספר תלמידים את קטעי המידע הנוספים (מצ"ב). בקשו מכל תלמיד לקרוא בקול את המידע הנוסף וקיימו דיון בכיתה כיצד המידע המסוים הזה משפיע על שאלת האחריות של הנערים לגבי השריפה ותוצאותיה.

הפעלה חלופית:

בדומה לתרגיל בו דמיינו מקרים שונים, תארו לכיתה את המצבים לאחר שכבר פרצה השרפה. הסבירו שבשלב ראשון השריפה הייתה ליד הישוב הדרוזי עוספיא והתרכזת על גבעה אחת. בכל שלב שאלו את התלמידים מי אחראי לדעתם לכך שנוצרה שריפת ענק שגבתה מחירים כבדים כל-כך בנפש, ברכוש ובמשאבי טבע.

א. כבר 10 חודשים לא ירד גשם ורוב השטח היה מכוסה בצמחייה יבשה ודליקה. בנוסף היו רוחות חזקות שליבו את האש במהירות אדירה.

ב. צופים דיווחו על השריפה ליד עוספיא, אולם רק לאחר 25 דקות הגיעו שירותי הכבאות עם 2 רכבי אש בלבד. האש כבר הייתה חזקה מידי והכבאים לא יכלו להשתלט על השריפה.

ג. לא היו מספיק דרכי גישה למוקדי האש והיה צריך להיעזר במטוסי כיבוי. אולם מדינת ישראל לא רכשה מטוסים מתאימים והתבססה על מטוסי ריסוס קטנים של חברה פרטית.

ד. לאחר שהבינו שמדובר בשריפה בקנה מידה גדול הגיעו הרבה כוחות כיבוי, אבל הציוד היה ישן ולא היו מספיק חומרים לכיבוי שריפות והם אזלו תוך שעות!

10. **הסבר:** כפי שראינו, מקורה של השריפה הייתה, ככל הנראה, התנהגות רשלנית ולא-אחראית של שני נערים שעישנו נרגילה או הדליקו מדורה במקום מועד לפורענות. אולם שילוב של גורמים נוספים: תנאי יובש ושרב, רוחות עזות, חוסר מוכנות של כוחות הכיבוי וההצלה – כל אלו הובילו להיווצרותה של דליקת ענק שגבתה את מחיר חייהם של 43 אנשים, 213 בתים ואלפי דונמים של חורש טבעי, מהיפים בארץ. מדברים על שיקום בהיקף של 140 מליון שקל, ועשרים שנה לשקם את היער. את הכל היה אפשר למנוע!

11. **כיצד לקחת אחריות?** ערכו רשימה של דברים שכל אחד מאיתנו יכול לעשות כדי למנוע את השריפה הבאה: הקפדה על הבערת אש בשטחים המיועדים לכך, גידור וניכוש קוצים ושיחים מסביב לאש, מניעת הדלקת אש מתחת לעצים, דאגה לציוד כיבוי אש הולם, הקפדה על אמצעי תקשורת לדיווח על פריצת שריפות. כל אלו הם אמצעים סבירים שיש לנקוט על-מנת להימנע מאסונות. עלינו לקחת תמיד בחשבון שיש גורמים שאינם בשליטתנו הישירה: הטבע, היערכות ותגובות כוחות ההצלה, קיומו של ציוד ומכשור מתאים ותנאי שטח מקשים.

נקודה למחשבה – האם כל הגורמים שהזכרנו זה עתה הם לא בשליטתנו?

יש את גורמי הטבע: יובש ורוח, שאינם בשליטה אנושית כלל. אולם כל הקשור להיערכות כוחות הכיבוי, היעדר הציוד, ציוד לקוי או חסר, הזנחה של דרכי גישה ליערות ועוד – כל אלו הם פרי של החלטות אנושיות של בעלי התפקידים השונים: משרד האוצר, משרד הפנים, משרד ראש הממשלה, שירותי הכבאות בערים וקק"ל. במידה והדבר רלוונטי לתלמידים, נסו לעניין אותם בכתיבת מכתב עמדה, הצטרפות לפעילות באינטרנט או כל אפשרות אחרת של להביע את דעתם על החשיבות של השקעה בכוחות ההצלה והכיבוי בכדי למנוע את השריפה הבאה.

12. **סיכום:** ראינו היום שהשריפה הנוראית בכרמל התחילה ממעשה קטן של כמה נערים שרצו בסך-הכל לעשן נרגילה בלי שיראו אותם. גחל אחד שנפל הצידה, במיקום לא מוצלח, בשילוב של הבצורת, רוחות של שרב וחוסר מוכנות של כוחות כיבוי האש הובילו למותם הטראגי של 43 איש, הרס אדיר של הטבע ולאובדן ביתם של עשרות משפחות. בכל פעם שאתם עומדים לעשות משהו שיכול להתגלגל לדבר כזה, אתם חייבים לעצור רגע ולחשוב כיצד בהשקעה של עוד רגע, עוד שנייה אחת, אתם יכולים לקחת אחריות ולמנוע את האסון הבא.

הכבאים ואנשי כוחות ההצלה ראויים לשבח והערכה. גם המעשים הקטנים שנעשים מידי יום ביומו למניעת האסונות הבאים ראויים להערכה לא פחות. דווקא המעשים הקטנים, שלא זוכים לתמונות בעיתון, חשובים לא פחות בשמירה על החיים והסביבה שלנו.

נספח א': כרטיסיות מקרה

אחד החבר'ה הוסיף גזע עץ למדורה כדי שהאש תתחזק. הגזע החל לבעור ולפתע השמיע קולות פצפוף וחתיכות קטנות ובוערות התעופפו מסביב. אף אחד לא נפגע, אבל מרוב התרגשות ומהומה אף אחד לא שם לב שאחד הגיצים הדליק את הקוצים ליד. תוך דקות ספורות כל השיחים מסביב בערו. כולם נבהלו וברחו מהמקום.

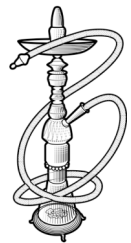
מי אחראי לשריפה?

בשלב מסוים אזלו העצים והמדורה דעכה מעצמה. בלי מדורה לאף אחד לא היה חשק להישאר וכולם התפזרו הביתה. לאחר כמה דקות החלה לנשוב רוח חזקה שלפתע הדליקה מחדש את המדורה והעיפה חלק מהגחלים אל השיחים ליד. הרוח החזקה גרמה לשיחים להידלק ותוך כמה דקות התחילה שריפה גדולה. אף אחד לא היה באזור לראות שפרצה שריפה.

מי אחראי לשריפה?

אחד החבר'ה הוציא נרגילה מהתיק וכמה חבר'ה הצטרפו אליו והלכו הצידה לעשן ביחד. בשלב מסוים נפל אחד הגחלים הצידה והצית אש בשיחים לידם. תוך דקות האש התפשטה לכל השיחים בסביבה ופרצה שריפה גדולה. כולם נבהלו וברחו מהמקום.

מי אחראי לשריפה?

החבר'ה השקיעו והביאו הרבה מאוד עצים למדורה והיה נראה שתהיה יופי של מדורה. המדורה הייתה כל כך גדולה, שהלהבות הגיעו לגובה של כמה מטרים. לפתע אחד העצים מעל המדורה נדלק וצמרת העץ החלה לבעור. כולם נבהלו וברחו מהמקום.

מי אחראי לשריפה?

שחררו שני הקטינים שנעצרו בחשד לגרימת השריפה בכרמל

נער נעצר אתמול, ובניגוד לדברי אביו, המשטרה טוענת כי הוא שיחזר בפני חוקריה את המעשה שגרם לכאורה לשריפה הגדולה שגבתה את חייהם של 43 בני אדם. לדברי המשטרה, הנער הודה בהשלכת גחל נרגילה שעישן, במקום שבו פרצה הדליקה, ואמר שלאחר מכן חזר לבית-הספר, מבלי שסיפר על כך לאיש.

אתמול שחרר בית המשפט המחוזי בחיפה בתנאים מגבילים שני נערים נוספים, בני 14 ו-16, החשודים גם הם ברשלנות שגרמה לשריפה. השופט אליקים הדגיש בהחלטת השחרור כי העבירה המיוחסת לחשודים בקשר ישיר לשריפה אינה עבירת הצתה אלא עבירת רשלנות, והוסיף: "הנני מדגיש זאת שכן מדובר בקטינים, ושילוב של רשלנות וגיל צעיר הוא שילוב שיש בו כדי להקל את האווירה הקשה שעולה כנגד העוררים במסגרת תיק זה".

השופט הבהיר עוד כי על מנת להיות מורשע בעבירת הרשלנות המיוחסת לאחים, לא נדרשת תוצאה אלא די בגרימת סכנה שריפה, והזכיר כי במקרה של קטינים בגילם ההלכה שיצאה מבית המשפט העליון היא כי יש להתחשב בקטינות בקביעת האחריות לעבירה.

**כִּי־תֵצֵא אִשׁ וּמִצָּאָה קִצִּים וְנֶאֱכַל גְּדִישׁ אוֹ הַקָּמָה
אוֹ הַשָּׂדֶה, שְׁלֵם יְשֻׁלָּם הַמִּבְעֵר אֶת־הַבְּעֵרָה:**

ספר שמות, פרק כב, פסוק 5

הסבר מילים:

- אש = מציין מפגע נייד, מפגע שעלול לצאת משליטה ולפגוע ברכוש או בנפש מחוץ לתחום שבו הוא נמצא.
- גדיש = ערימת תבואה שנקצרה.
- קמה = שיבולים עומדות וזקופות, שעדיין לא נקצרו.
- שדה = קרקע חקלאית.

- אחד הביא את האור (אש), ואחד הביא את העצים - המביא את העצים חייב.
- אחד הביא את העצים, ואחד הביא את האור (אש) - המביא את האור חייב.
- בא אחר וליבה, המלבה חייב.
- ליבתו רוח שאינה מצויה תמיד, הרי כולן פטורין.
- ליבה, וליבתו הרוח - חייב, שהרי הוא גרם.

הרמב"ם, הלכות נזקי ממון, פרק י"ד

לא הזמינו בזמן את מטוס הכיבוי הגדול בעולם

"ראיתי את השריפה כבר ב-12 וחצי, וישר עלו לי זכרונות מהשריפה הנוראית מ-1998. התקשרתי למנכ"ל החברה, אמרתי לו יש לנו אסון כאן וקיבלתי ממנו אישור להבאת הסופרטאנקר. דיברתי עם חבר שלי בחיל האוויר וצלצלתי לחדר המצב של משרד החוץ. ענתה לי ילדה ואמרה לי בקול רם שהמשרד אינו עובד עם חברות פרטיות, בערב שלחתי גם פקס, אך אף אחד לא הגיב".

14.12.10, YNET, אביאל מגנזי ורון מדזיני,

ישראל לא רכשה מטוסי כיבוי אש

אחת הבעיות הגדולות ביותר המשפיעה ישירות על יכולתם של הכבאים להתמודד עם שריפות בסדר גודל כזה היא היעדר מטוסי כיבוי ייעודיים. שירותי הכבאות מזעיקים בעת הצורך מטוסים של חברת כים-ניר, המשמשים בדרך כלל לריסוס שדות חקלאיים, לשירותי הובלה ולטיסות פרטיות. מטוסים אלה אינם יכולים לשאת כמויות גדולות של מים ושל חומרים נגד בעירה. כמו כן, הם אינם יכולים לפעול בשעות החשיכה, כיוון שאינם מצוידים בתאורה מתאימה ויש סכנה שיתנגשו בחוטי חשמל.

3.12.10, הארץ, אילן ליאור,

הרוח ליבתה את האש

החזאי נחום מליק, צופה כי מלאכת הכיבוי של שריפת הענק, תהיה קשה במיוחד הלילה. "בימים האחרונים הרוחות הן מזרחיות עד דרומיות מזרחיות בעוצמה של 30 קמ"ש. בשביל האש, זו רוח די משמעותית", הסביר מליק.

הוא העריך: "הלילה הרוח תהיה בעייתית עוד יותר - ותגיע לשיאה בשעות הבוקר, בעוצמה של עד 45 קמ"ש. זה יגרום לאש להתפשט עוד יותר ויקשה מאד על עבודת הכיבוי".

2.12.10, YNET, רועי מנדל,

בהתחלה הגיעו רק שתי מכוניות כיבוי אש

"היו רק שתי מכוניות כיבוי כשהגענו ב-11 וחצי, אחת הלכה למלא מים, והשנייה ניסתה להילחם באש. בהתחלה לא יכולתי לצלם ובכיתי כאשר ראיתי את הילדים והזקנים מתפללים שהאש לא תאכל את בתיהם", סיפרה ספאא. כשעה לאחר מכן, בסביבות 12:30, כבר ניתן לראות כיצד האש מאיימת על המבנים ביישוב, ורק הרוח ששינתה כיוון, לצד מאמצי כוחות הכיבוי, הצילו אותם מכיליון.

7.12.10, YNET, אביאל מגנזי,

רצו לחסוך כסף

לפי ההסדר של נציבות הכבאות עם חברת 'כים-ניר', מטוסי הכיבוי שלה יוצאים לסייע רק בהתאם לדרישה, אבל "שירותי הכיבוי רצו לחסוך כסף ולכן ביקשו מאיתנו להיכנס לכוננות שעה וחצי לאחר שהחלה השריפה. לפי ההסדר ניתן השתמש בשירות שלנו רק 300 שעות בשנה. על כל שעה נוספת על הנציבות לקבל אישור מהאוצר".

"השריפה פרצה בשעה 10:40 בבוקר יום חמישי. בשעה 11:32 ביקשו מאתנו להכניס את המטוסים לכוננות מהשעה 13:00. גיחה ראשונה יצאה בשעה 12:47, אבל אז התברר כי במלאי לא יהיה מספיק חומר ריסוס. בחיפה היו אפס ליטרים של החומר הזה ובמנחת מגידו היו רק 7.5 טון. זה למרות שמבקר המדינה המליץ בעבר להחזיק מלאי קבוע של 160-200 טון חומר".

7.12.10, צבי לביא, YNET

הכל היה יבש והאש יכלה לבעור בקלות

לדברי חוקרי השריפות באוניברסיטה: "במקרה הנוכחי, בגלל העובדה ששמונה חודשים לא ירד גשם והכל הפך להיות יבש בצורה קיצונית, יחד עם הרוחות העזות שנשבו, נגרמה שריפת הענק. שום דבר לא היה עוצר את שריפת הענק הזו מלהגיע למימדים שלה".

5.12.10, דה-מרקר, ליאור דטל וחיים ביאור, 5.12.10

אין ציוד. אין כבאים ואין מימון

"המצב הולך ומחמיר. גיל הציוד הולך ועולה, ורבות מהכבאיות מבוגרות יותר אפילו מהכבאים הוותיקים". לפי נתונים שעלו בדיון שנערך בשנה שעברה יש, בפועל, לשירותי הכבאות בישראל 347 רכבים בלבד, כשהתקן עומד על 516 כלי רכב. 90 כלי רכב נמצאים בשירות כבר יותר מ-20 שנה ולא עומדים בצרכים של שירותי הכיבוי. לפי נתונים של ארגון הכבאים המקצועיים, בישראל יש כבאי אחד

לכל 7,000 בני אדם, כשבמדינות אירופה היחס טוב בהרבה ועומד על כבאי אחד לכל 1,000-1,200 בני אדם. בנוסף למחסור בציוד ובכבאים, קיים קושי שנובע מחולשת רשויות מקומיות בעיקר באזורי הפריפריה, המתקשות לממן את שירותי הכיבוי באזורם.

2.12.10, דה-מרקר, ליאור דטל וזהר בלומנקרניץ, 2.12.10